

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ГАЛУЗЕЙ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА КВАЛІФІКОВАНИМИ КАДРАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Герасименко Ю.С., професорка кафедри педагогіки,
психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

За даними Світового банку та Міністерства економіки України, для відновлення країни після війни необхідно мінімум \$411 мільярдів. Головними пріоритетами є відновлення критичної інфраструктури, житла та важливих соціальних і транспортних об'єктів. Однак необхідно також звертати увагу на відновлення промисловості, розвиток сільського господарства, IT-сфери та інших секторів. Головною метою є досягнення обсягу ВВП у \$500 мільярдів протягом десяти років, порівняно з менш ніж \$160 мільярдами (за попередніми оцінками) у 2022 році [1].

Під час розробки та вдосконалення Плану відновлення України [2], урядовці та експерти ретельно вивчали досвід різних країн у проведенні повоєнної відбудови, намагаючись адаптувати найкращі практики до нових завдань і викликів. Які з обраних напрямків можуть бути найбільш ефективними? Які зміни можна та повинні бути внесені? Очевидно, в деяких випадках старі кейси, пов'язані з повоєнною відбудовою середини 1900-х років, можуть виявитися корисними щодо підходів та типових управлінських рішень. Проте, визначаючи пріоритети та інструменти, нам необхідно діяти інноваційно, розраховувати на власні ресурси та рішення, а також на підтримку міжнародних партнерів [1].

Унаслідок розгортання повномасштабної агресії РФ в Україні, промисловість та аграрний сектор економіки зазнали значних втрат і руйнувань. В зоні бойових дій та окупації багато підприємств припинили свою роботу, велику частину виробничих потужностей знищено або пошкоджено, а доступ до ресурсів і сировини, а також ринків збуту став надзвичайно ускладненим. На багатьох земельних ділянках неможливо вести сільське господарство; блокування морських портів призвело до неможливості експорту сільськогосподарської продукції шляхом традиційних торговельних шляхів; і на територіях найближчих до лінії фронту існують проблеми із забезпеченням населення продовольством [3].

Забезпеченість галузей національного господарства кваліфікованими кадрами є надзвичайно важливою у воєнний час і під час повоєнного відновлення. Умови воєнного стану та післявоєнного відновлення створюють ряд викликів і завдань, що стосуються ресурсів людських кадрів.

Ключові аспекти забезпеченості кадрами у цих умовах включають:

1. Підготовка та навчання. Важливо мати систему навчання та підготовки, яка готує кадри для служби у військових, медичних, інженерних, логістичних та інших сферах, які є критичними під час конфлікту і відновлення.

2. Мобілізація резерву. У час загрози воєнного стану, важливо мати механізми мобілізації цивільних кадрів та їх перепідготовки для виконання військових завдань або допомоги в інших важливих галузях.

3. Збереження талантів. Під час воєнного конфлікту або кризової ситуації важливо забезпечити збереження кваліфікованих кадрів у країні та надавати їм моральну та матеріальну підтримку.

4. Сприяння розвитку кваліфікацій. Після завершення конфлікту або воєнного стану, необхідно надавати можливості для навчання та професійного розвитку кадрів, щоб вони могли відновити національну економіку та інфраструктуру.

5. Міжнародна співпраця. Умови воєнного конфлікту та відновлення можуть вимагати співпраці з іншими країнами та міжнародними організаціями для обміну досвідом та ресурсами в галузі кадрів.

Забезпеченість кваліфікованими кадрами є ключовим чинником успіху в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Тільки завдяки добре підготовленим та мотивованим спеціалістам можна ефективно впоратися з викликами, які виникають в таких ситуаціях і забезпечити стабільність та відновлення національного господарства.

Незважаючи на надзвичайні пошкодження, промисловість функціонує і виявляє стійкість перед викликами і ризиками війни завдяки ряду заходів і ініціатив, які були впроваджені на різних рівнях державного управління, а також в підприємницькому середовищі. Ці заходи спрямовані на забезпечення надійності функціонування промислового сектору та зменшення втрат, а також на адаптацію до умов ведення господарської діяльності в умовах військового конфлікту. Аграрний сектор також продемонстрував високу стійкість та готовність до адаптації до ризиків військових часів. Потреби населення в продовольстві були повністю задоволені, були прийняті заходи для запобігання різкому зростанню цін на продукти, розширено ланцюги

постачання та збуту сільгосппродукції. Навіть при ворожих діях агресора, Україна вдалося підтвердити та закріпити свою роль гаранта продовольчої безпеки на світових ринках.

Необхідно обґрунтувати спрямування та заходи державної політики щодо підтримки реформ і ініціатив, спрямованих на адаптацію підприємств промисловості та аграрного сектору до викликів та ризиків тривалої війни та періоду післявоєнного відновлення. Ця важлива роль, яку відіграють ці сектори, у забезпеченні стійкості української економіки, вимагає ретельного обґрунтування та розробки конкретних напрямків і заходів. Ці заходи мають спрямовуватися на створення основи для відновлення потенціалу довгострокового зростання в умовах війни та наслідків війни.

У час повномасштабної збройної агресії з боку РФ державна аграрна політика повинна бути спрямована на максимальне підтримання стабільності сільськогосподарського сектору та збереження ефективності всіх етапів харчового виробництва, включаючи «виробництво - перероблення - зберігання - постачання населенню харчових продуктів». Основними завданнями такої політики є: гарантування продовольчої безпеки; забезпечення сільськогосподарських виробників матеріально-технічними ресурсами; створення умов для самостійного забезпечення харчовими продуктами подвірних господарств і тимчасово переміщених осіб; збільшення обсягів первинного та подальшого перероблення сільськогосподарської сировини в межах країни; збільшення частки готової харчової продукції та продуктів з вищою доданою вартістю у виробництві для експорту.

Забезпеченість кваліфікованими кадрами є стратегічно важливою для збереження національної безпеки і розвитку України. Україна залишається на передньому краї геополітичних конфліктів. Забезпеченість кваліфікованими військовими, дипломатами та аналітиками є важливою для збереження національної безпеки та захисту національних інтересів.

Інформаційні джерела:

1. Чим прислужиться Україні світовий досвід повоєнної відбудови. URL: <http://surl.li/hhcrh>

2. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>

3. Пріоритети забезпечення стійкості промисловості й аграрного сектору економіки України в умовах повномасштабної війни : аналіт. доп. / [О. В. Собкевич, А. В. Шевченко, В. М. Русан, Л. А. Жураковська]; за ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2023. – 49 с. – <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.04>. URL: <http://surl.li/llckp>